

УДК 338.262.4

ОГЛЯД ОСОБЛИВОСТЕЙ ГЕНДЕРНО ОРІЄНТОВАНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ В КРАЇНАХ G20

Чудна Олена

Науковий керівник: доктор іст. наук, професор Пасічник Н.О.

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка,

м. Кропивницький, Україна

У країнах G20 гендерний бюджет є частиною офіційного бюджетного процесу. Характер гендерних бюджетних ініціатив у кожній країні визначається національними та регіональними чинниками, економічним розвитком, особливостями соціальної політики. У статті розкриваються особливості гендерно орієнтованого бюджетування в країнах Великої 20-ки.

Ключові слова: *гендерно орієнтоване бюджетування, бюджет, правова база, інституційна база, звітність.*

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

AN OVERVIEW OF THE FEATURES OF GENDER BUDGETING IN THE G20 COUNTRIES

O. Chudna

Scientific supervisor: doctor of historical sciences, professor Pasichnyk N.O.

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Kropyvnytsky, Ukraine

In G20 countries, gender budgeting is a part of an official budgeting process. The nature of gender budget initiatives in each country is determined by the national and regional factors, economic development, and features of social policy. The article reveals the features of gender-oriented budgeting in the G20 countries.

Key words: *gender-oriented budgeting, budget, legal framework, institutional framework, reporting.*

Постановка проблеми. Для країн групи G20 потреба в існуванні порядку, який би визначав необхідність здійснення гендерно орієнтованого бюджетування (у подальшому тексті – ГОБ) та закріплював методологічне підґрунтя його реалізації – це актуальний процес сьогодення. З метою застосування передових практик ГОБ в Україні доцільно проводити аналіз особливостей організації бюджетних процедур з точки зору їх гендерної чутливості.

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз гендерного бюджетування країн G20 проводився на офіційному рівні європейськими та світовими інституціями

[4–9]. Втім, відомо кілька завершених ґрунтовних проєктів, виконаних науковими колективами дослідників, у яких з використанням математико-статистичних методів та контент-аналізу було проведене оригінальне дослідження особливостей усього циклу оперування бюджетами в фінансовими органами країн G20 з точки зору застосування принципів гендерно-орієнтованого бюджетування [1–3].

Метою статті є аналіз наукових досліджень і правових та політичних рішень щодо ГОБ в країнах G20.

Виклад основного матеріалу (результатів) дослідження. Гендерно орієнтоване бюджетування (ГОБ) – це інструмент, що пов’язує бюджетний процес із гендерними аспектами та політикою гендерної рівності. ГОБ не є окремим підходом бюджетування, не є процесом, що фокусується виключно на видатках, не відокремлює фінансування для жінок та чоловіків, дівчат чи хлопців, не передбачає фінансування виключно програм, спрямованих на дівчат і жінок. Навпаки, ГОБ передбачає інтеграцію гендерної рівності у бюджетний цикл, є процесом, що фокусується на видатках та доходах, спрямовує зусилля на те, щоб виконання бюджету сприяло гендерній рівності. Крім того, ГОБ передбачає проведення аналізу різного впливу політик та бюджетування на жінок і чоловіків, а також на вразливі з точки зору дискримінації групи жінок і чоловіків та орієнтує на потреби дівчат і жінок, хлопців і чоловіків [1].

Розглянемо, як враховуються інтереси жінок і чоловіків та/або їх груп (залежно від віку, стану здоров’я, сімейного стану, етнічної приналежності та інших важливих характеристик). Для цього було проведене опитування Міжнародним валютним фондом (МВФ). Використовуючи дані, зібрані під час опитування МВФ, у цьому документі побудовано індекс гендерного бюджетування (GBI) для порівняння практики ГОБ у країнах які його впроваджують. GBI розраховується шляхом присвоєння балів (від нуля до трьох) 23 ключовим питанням опитування. Ці питання стосуються 12 інструментів управління державними фінансами (УДФ) протягом бюджетного

циклу. Незважене середнє значення 23 запитань дорівнює загальному GBI країни.

На рисунку індекси окремих країн були ранжовані за трьома практичними рівнями відповідно до їхнього середнього GBI: високий (між 1,47 і 2,25), середній (0,75 і 1,46) і низький (0,03 і 0,74). З цієї точки зору, кластер країн, що характеризується найвищим балом у відносному вимірі, включає Канаду, Австрію, Мексику, Францію, Іспанію, Південну Корею та Японію. Зауважимо, що для цієї групи країн найвищий середній бал GBI становить 2,24, а найнижчий — 0,03, тоді як GBI може мати значення від 0 до 3 відповідно до рівня практики для кожного інструменту GBI [1].

	G20																	Не G20				
	Канада	Мексика	Франція	Південна Корея	Японія	Італія	Аргентина	ПАР	Індія	Велика Британія	Бразилія	Австралія	Турція	Індонезія	росія	Саудівська Аравія	Німеччина	США	КНР	Австрія	Іспанія	
Правова та інституційна база																						
Правова база щодо ГОБ	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Інституційна основа	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Фіскальні дані, розділені за статтю	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Підготовка бюджету																						
Гендерні твердження	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Попередня оцінка гендерного впливу для оцінки впливу запропонованої політики на гендерну рівність	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Бюджетний циркуляр, що містить конкретні вказівки щодо гендерних цілей	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Пов'язання гендерних цілей з програмами та показниками ефективності	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Бюджетна класифікація включає гендерний аспект	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Виконання та моніторинг бюджету																						
Звіти про виконання бюджету включають гендерну перспективу	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Поточні оцінки гендерного впливу політики на досягнення гендерних цілей	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Аудит і парламентський нагляд																						
Гендерні аудити	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High
Парламентський нагляд	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High	High

Легенда	Рівень практики за інструментом GB			
	Жодної практики	Обмежена практика	Гарна практика	Передова практика
	GBI = 0	GBI = 0,1-1	GBI = 1,1-2,4	GBI = 2,5-3

Розглянемо правову та інституційну бази структури гендерного бюджетування. Більше половини країн G20 формалізували вимоги ГОБ у всеохоплюючій структурі, забезпечуючи міцну основу для включення гендерної перспективи в бюджетний процес. Ці структури можуть включати закони, які закріплюють включення гендерної перспективи в бюджетний

процес, а також нормативні акти нижчого рангу, директиви та методології, які надають детальні інструкції та технічні вказівки щодо впровадження ГОБ. У більшості країн інтеграція вимог ГОБ у правову та технічну базу була відносно недавнім явищем, що відбулося протягом останнього десятиліття. Це стосується навіть тих випадків, коли практика ГОБ існує вже деякий час. Наприклад, у Канаді деякі інструменти ГОБ, які були запроваджені в середині 1990-х років, були введені в законодавчі акти лише в Законі про гендерне бюджетування 2018 року.

Менше половини країн G20 мають вимоги ГОБ, закріплені в конституції чи високопоставлених законах, незважаючи на те, що це вказується як ключовий фактор успіху. Лише Австрія має вимогу ГОБ у своїй конституції, що є передовою практикою. Деякі країни (наприклад, Канада та Мексика) використовують закони високого рівня, які не можна легко змінити, тому вони залишаються стабільними з часом. Інші країни просто використовують щорічні бюджетні закони чи інші нормативні акти, щоб гарантувати, що розробка політики включає гендерні аспекти, але їх спеціальний характер робить їх менш ефективними, ніж інші закони з постійним статусом і всеосяжним характером.

У більшості країн інституційна відповідальність за проведення реформ ГОБ покладена на Офіс Прем'єр-міністра або Міністерство фінансів. Крім того, до комплексної законодавчої бази передова практика ГОБ підкріплюється покладанням інституційної відповідальності за впровадження реформи ГОБ на потужні центральні органи. Залучення Офісу президента/прем'єр-міністра та Мінфіну підвищує важливість і пріоритетність реформи. У 40 відсотках країн Міністерство фінансів несе відповідальність за забезпечення інтеграції практики ГОБ у законодавство та процеси УДФ. Координація з боку міністерств фінансів сприяє розширеному технічному та фінансовому обговоренню гендерної політики під час розробки пропозицій щодо бюджетної політики та обсягу витрат, як це має місце в Канаді.

Збір статистичних даних з розбивкою за статтю набув широкого поширення серед країн G20, але загалом вони не повністю інтегровані в

бюджетні процеси. Статистика з розбивкою за статтю може підвищити обґрунтованість оцінки гендерних впливів (як попередніх, так і фактичних) і допомогти з побудовою достовірних показників ефективності. Практично всі країни, які збирають статистику з розбивкою за статтю, публікують її, однак ключовою проблемою є її інтеграція в процес прийняття рішень. Що стосується частоти використання гендерної статистики, Австралія повідомила, що використовує її дуже часто для інформування про бюджетні рішення та гендерний аналіз, а Канада повідомила про її часте використання під час прийняття рішень [2].

Як же готується бюджет при ГОБ. Майже всі країни мають цілі гендерної рівності, які найчастіше включені до середньострокових стратегічних планів. Коли гендерні цілі включено до національних та/або галузевих планів і включено до бюджету та середньострокових рамок, вони мають більше шансів бути фінансованими, а отже, фактично виконуватися. Подібним чином міжнародні зобов'язання, наприклад, підтримувати цілі сталого розвитку (ЦСР) у сфері гендерної рівності, вимагають інтеграції в галузеві цілі та притягнення політичних лідерів до відповідальності за результати.

Більше половини урядів запровадили показники ефективності для моніторингу прогресу в досягненні гендерних цілей. Встановлення гендерно-пов'язаних цільових показників щодо державних програм є передовою практикою, яка дозволяє оцінювати результативність програми на загальнодержавному рівні, проте лише шість країн виступають на цьому рівні. Цілі можуть бути кількісними або більш якісними за своєю природою. Аргентина, Німеччина, Італія та Велика Британія звітують про ефективність гендерної політики, але під час підготовки бюджету не встановлюються цільові показники, а в Індонезії лише декілька міністерств мають цільові показники ефективності. У США деякі агенції чи офіси програм встановлюють власні гендерні цілі.

Пов'язування гендерних цілей із програмними цілями та оцінка фіскального впливу пропозицій у рамках середньострокового бюджету є

передовою практикою, однак вона не часто застосовується. Формування пропозицій щодо витрат у межах багаторічного фіскального обмеження допомагає уточнити та визначити пріоритети в рамках галузевих стратегій через аналіз витрат і вигод. Тим не менш, лише три країни (Саудівська Аравія, Південна Африка та Туреччина) повідомили про застосування цього підходу. В інших шести країнах (Аргентині, Бразилії, Франції, Індонезії, Японії та Мексиці) цілі щодо гендерної рівності також пов'язані з програмами, а витрати проводяться щорічно. Без розрахунку вартості пропозицій визначення пріоритетів у межах виділених лімітів видатків може бути порушено, навіть якщо гендерні цілі пов'язані з програмами. У восьми країнах G20 та в Австрії гендерні цілі існують, але вони не пов'язані з програмами чи коштами [2; 3].

Лише одна третина країн G20 складає та публікує щорічний звіт про гендерний бюджет, щоб підвищити обізнаність про різний вплив бюджетної політики на жінок і чоловіків. Звіти про гендерний бюджет допомагають урядам краще зрозуміти свої гендерні пріоритети, їхні фінансові наслідки та оцінюваний вплив політики на гендерні результати. Вони також підвищують прозорість для громадян щодо пріоритетів урядової гендерної політики, зобов'язань і планів щодо досягнення. Вісім респондентів повідомили про створення та публікацію гендерного звіту (Канада, Франція, Індія, Японія, Мексика, Південна Корея, а також Австрія та Іспанія). Більшість цих заяв конкретизує гендерну політику уряду, те, як вона пов'язана з гендерними цілями та гендерними розривами, а деякі надають деталі щодо змісту та вартості провідних ініціатив та їхній очікуваний вплив на гендерну рівність. Далі ці звіти включаються до бюджетної документації та розміщуються на веб-сайтах відповідних урядів чи міністерств фінансів.

Лише половина урядів країн G20 мають вказівки в бюджетних циркулярах, які допомагають забезпечити комплексний та скоординований підхід до ГОБ під час підготовки бюджету. Включення вказівок ГОБ для установ у бюджетні циркуляри Мінфіну допомагає встановити чіткі операційні процедури для ефективної координації та виконання ГОБ. Такий підхід

застосовується в десяти країнах, де інструкції зазвичай стосуються ідентифікації гендерно чутливих програм або політик (наприклад, за допомогою класифікаторів), вимог та/або шаблонів для представлення оцінки гендерного впливу (Канада та Південна Корея) або включення гендерних цілей в існуючих програмах. В Індії та Південній Африці бюджетні циркуляри вказують, як розподіляти ресурси на конкретні гендерні ініціативи. В Італії існує спеціальний гендерний циркуляр.

Незначна кількість країн G20 мають узгоджену та послідовну методологію оцінки гендерного впливу (GIA). Розробка загальної методологічної основи для GIA є передовою практикою, яка покращує порівнянність між міністерствами та дозволяє перевіряти якість. Тим не менш, єдина методологія діє лише в п'яти країнах (Австрія, Канада, Франція, Південна Корея та Іспанія). Забезпечення якості оцінювання здійснюється Мінфіном, Міністерством у справах жінок або ж спільно. У деяких країнах (Канада, Франція та Іспанія) відділи, що спеціалізуються на гендерних питаннях у галузевих міністерствах, проводять першу перевірку якості GIA. Однак потенціал цих підрозділів у галузевих міністерствах може бути нерівномірним, і перевірки якості також повинні виконуватися Мінфіном для забезпечення узгодженості в уряді.

Враховуючи важливість відстеження гендерної політики протягом бюджетного циклу, більшість країн G20 інтегрували її у структури своїх бюджетних програм. Відстеження гендерних витрат може покращити середньострокове планування, покращити визначення пріоритетів у бюджетних запитах і полегшити моніторинг виконання гендерної політики. Однією з передумов для відстеження є те, що гендерні заходи можна відстежити в програмній структурі бюджету, якщо вона є, або як рядкові статті. Третина країн дотримується передової практики, згідно з якою гендер включається в класифікацію програм як в окремих гендерних програмах, так і в інших програмах. Дев'ять країн не мають програмної структури в бюджеті.

У восьми країнах використовуються специфічні гендерні класифікатори та маркери для ідентифікації програм і заходів, які стосуються гендерної проблематики. Додавання кодів або позначок до гендерно чутливих програм у бюджетній документації може допомогти легше їх ідентифікувати. Це особливо корисно, коли діяльність, пов'язана з гендерними питаннями, співіснує з іншими в рамках програм або підпрограм. Наприклад, у Канаді програми пов'язані з основними елементами матриці результатів за гендерними питаннями, коли вони мають відношення до цілей гендерного рівня. Італія кодує державні витрати за допомогою трьох цифр, 0, 1 і 2, де 0 означає гендерну нейтральність, 1 передбачає гендерну чутливість (тобто витрати, які мають різний вплив на чоловіків і жінок), а 2 використовується для тих витрат, метою яких є скорочення гендерної нерівності. Аргентина позначає гендерно чутливі програми аббревіатурою PPG, що означає передбачуваний гендерний вплив. Деякі країни включили інші методології відстеження з функціональними можливостями, подібними до класифікаторів, щоб ідентифікувати гендерні ініціативи під час підготовки бюджету [2; 3].

Розглянемо процеси виконання бюджету, звітність та моніторинг в країнах G20 з врахуванням ГОБ. Гендерна інформація нерегулярно включається до річних звітів про виконання або до річних фінансових звітів уряду. Моніторинг гендерних програм має підкріплюватись інформацією про їхню фінансову та нефінансову ефективність. Звіти про виконання бюджету протягом року, які відстежують прогрес у досягненні гендерних цілей, готують лише дві країни – Італія та Мексика. Лише Канада, Мексика та Південна Корея повідомляють про річну результативність щодо гендерних цілей. Інші країни подають свої звіти у свої парламенти та публікують щорічні звіти про заходи гендерної політики за секторами чи кластерами цілей. Ці звіти містять інформацію про фінансовий вплив гендерної політики та, для деяких із них, її нефінансову ефективність порівняно з наявними показниками.

Поточні оцінки гендерного впливу виконуються в кількох випадках, але нечасто використовуються для вдосконалення розробки гендерної політики.

Поточні оцінки гендерного впливу виходять за рамки моніторингу нефінансових показників ефективності, оскільки забезпечують багатовимірне уявлення про вплив доходів і витрат, ініціативи щодо гендерної рівності, а також фактори, що пояснюють ці результати. Однак лише сім країн (Бразилія, Франція, Німеччина, Італія, Мексика та Південна Корея, а також Австрія) повідомили про проведення поточних оцінок гендерного впливу. Коли справа доходить до використання поточних оцінок гендерного впливу, лише у Франції вони використовуються часто, і там вони використовуються для аналізу гендерних розривів, а іноді як внесок у розробку нових гендерних цілей і політики або для внесення поправок до існуючої політики [2; 3].

При реалізації ГОБ практикується аудит і нагляд. Нагляд за цілями гендерної рівності з боку законодавчих органів існує в половині країн G20, але деякі все ще мають недоліки в цій сфері. Більш широке залучення законодавчої влади посилює відповідальність за гендерну політику та реформи. Найпоширеніші функції законодавчих органів включають публікацію звітів з питань гендерної рівності, перегляд інформації про цілі гендерної рівності та результативність, а також проведення слухань з питань гендерної рівності. Хоча гендерні комітети ще не набули широкого поширення, вони вже діють у дев'яти країнах (наприклад, у Канаді, де Постійний комітет Палати громад із питань становища жінок опублікував заклики до дій у багатьох сферах, пов'язаних із гендерною проблематикою). В Австрії кілька комітетів займаються гендерними питаннями. У деяких країнах, наприклад в Аргентині, парламентарі пройшли навчання, щоб краще оцінювати гендерні аспекти під час законодавчих і бюджетних дискусій. В інших країнах, таких як Австралія, законодавча влада може попросити Бюджетне управління парламенту скласти калькуляцію витрат, яка розкриває гендерний вплив конкретної урядової політики.

Вищі органи аудиту все ще відіграють дуже обмежену роль в оцінці ефективності гендерних програм і заходів. Зовнішній контроль гендерної діяльності має вирішальне значення для виявлення прогалин у проектуванні та

реалізації, які можуть бути використані для посилення розробки політики в майбутніх пропозиціях. У багатьох країнах ця роль покладена на вищі органи фінансового контролю. Австрія є країною з найстаршим досвідом і найпередовішою практикою, за останні три роки Вищий контрольний орган опублікував 55 аудиторських звітів щодо податкової та галузевої політики витрат, а також окремих програм. У Мексиці, Великобританії та Індії сфера аудиту дещо вужча й зосереджена на видатковій частині бюджету [2; 3].

Коротко опишемо особливості передових практик та інструментів УДФ ГОБ в країнах G20. В Австрії конституція вимагає, щоб усі рівні влади здійснювали ГОБ. Нові чи змінені закони та нормативні акти, а також великі інвестиційні контракти чи контракти на закупівлі повинні включати обов'язкову оцінку попереднього впливу на гендерну рівність. Інструкції ГОБ доповнюються річним бюджетним циркуляром із детальною інформацією та інструкціями. Уряд публікує гендерну заяву та звітує про досягнення щодо результатів гендерної рівності. Рахункова палата Австрії аналізує вплив бюджетних програм, податкової та галузевої політики на гендер.

Канада інтегрувала перспективні інструменти УДФ ГОБ на етапі підготовки бюджету. Попередня оцінка гендерного впливу застосовується для оцінки потенційного впливу політики на основі гендерних та інших факторів ідентичності для розробки більш інклюзивних бюджетних заходів. Гендерне звітування, що супроводжує бюджет, відображає зусилля уряду зрозуміти відмінності результатів вибору політики, окреслює основні гендерні розриви та надає огляд прогресу, досягнутого в цілях уряду щодо рівності.

У Франції звіт про гендерний бюджет оцінює фіскальну політику та бюджет з гендерної точки зору та представляє програми, які сприяють гендерній рівності з їхніми бюджетами, і містить деякі показники ефективності. Бюджетний циркуляр на 2020 рік містить вказівки для всіх міністерств інтегрувати гендерний вимір під час визначення або перегляду показників ефективності, які додаються до Закону про бюджет, створюючи основу для моніторингу прогресу в щорічних звітах про виконання.

В Японії Рада з гендерної рівності при кабінеті міністрів, очолювана прем'єр-міністром, очолює та просуває програму гендерної рівності. З 2015 року щороку уряд Японії готує Інтенсивну політику прискорення розширення прав і можливостей жінок, метою якої є включення гендерної перспективи до щорічних бюджетних запитів міністерств і відомств.

У Південній Кореї закон про аналіз гендерного впливу вимагає оцінки гендерного впливу для політики, яка впливає на права, інтереси та участь жінок у суспільстві. Міністерства зобов'язані підготувати та подати до Національної асамблеї звіт про гендерний бюджет і баланс, що містить інформацію про розподіл бюджету, його виконання, оцінку ефективності та управління. Міністерство стратегії та фінансів видає бюджетні вказівки, які вимагають від кожного міністерства звітувати про цілі гендерної рівності, які будуть враховуватися під час обговорення бюджетних асигнувань.

У Мексиці за законом Національний план розвитку має бути сформульовано з урахуванням гендерної перспективи. Федеральний бюджет і Закон про фінансову відповідальність містять вказівки щодо того, як гендерно-орієнтовані міркування повинні бути включені в бюджет, передбачаючи, що ресурси, призначені для бюджетних програм та інвестицій, призначених для досягнення рівності між жінками та чоловіками, не можуть бути вилучені або зменшені. Гендерну перспективу було включено до структури програми, а Гендерні показники – до системи оцінки ефективності зі звітністю за рік і за підсумками року.

В Іспанії Закон про рівність чоловіків і жінок вимагає, щоб уряд підготував звіт про гендерний бюджет і оцінку гендерного впливу для кожної нової політичної пропозиції, а також оцінку посилення і бюджетного впливу політики. В парламенті, Конгресі та Сенаті встановили Комісію з питань рівноправності [2].

Висновки та перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Отже, в статті висвітлений аналіз врахування інтересів жінок і чоловіків та/або їх груп (залежно від віку, стану здоров'я, сімейного стану,

етнічної приналежності та інших важливих характеристик) при складанні бюджетів в країнах G20: правова та інституційна бази структури гендерного бюджетування, особливості підготовки бюджету при ГОБ, аналіз процесів виконання бюджету, звітність та моніторинг його реалізації, практика аудиту та нагляду, а також проведений огляд особливостей передових практик та інструментів УДФ ГОБ в країнах G20.

Подяки. Стаття підготовлена в рамках проєкту ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH «Субнаціональна гендерна рівність: баланс цінностей ЄС та українських реалій», № 101047451. Проєкт фінансується за підтримки Європейської комісії. Ця публікація відображає лише погляди авторів. Єврокомісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

Список використаної літератури:

1. Gender Budgeting in G20 Countries (2021). Virginia Alonso-Albarran, Teresa R Curristine, Gemma Preston, Alberto Soler, Nino Tchelishvili & Sureni Weerathunga. *International Monetary Fund*. November 12.
2. Gender budgeting in OECD countries (2016). Ronnie Downes, Lisa von Trapp & Scherie Nicol. *OECD Journal on Budgeting*. Volume 3.
3. Gender Budgeting: What is it and Why it is Important for Gender Equality and Economic Growth (2022). Claudia Piras, Leslie Harper, Axel Radics, Evelyn Cermeño, Virginia Alonso Albarrán, Raquel Coello Cremades, Trinidad Inostroza, Sophie Brown & Sherie Nicol. *Let's talk about equality*. July 8.
4. European Commission (2004), Exchange of good practices on gender equality – Gender Impact Assessment, http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/exchange_of_good_practices_at/cz_comments_paper_at_2014_en.pdf.
5. European Commission (2006), Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities, A Roadmap for equality between women and men 2006-2010.
6. European Commission (2010a), Mainstreaming gender perspective Into State budget, <http://ec.europa.eu/justice/gender->

[equality/files/progress_programme_reports/fiche_projet_ee_2010_en.pdf](#).

7. European Commission (2010b), Strategy for equality between women and men 2010-2015, European Commission, http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/documents/strategy_equality_women_men_en.pdf.

8. European Institute for Gender Equality (2013), Study on gender training in the European Union: mapping, research and stakeholders' engagement (2012-13), Poland,

http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/study_on_gender_training_in_the_eu_mapping_research_and_stakeholders_engagement_-_poland-_country_profile.pdf

9. European Parliament (2012), The multi-annual financial framework 2014-20 from a gender equality perspective, Notes (2012), European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department, Citizen's Rights and Constitutional Affairs .